

SS-Oberscharführer Erling Schiøtz - avskrift fra 9 siders håndskrevet brev

Rgt. Norge - Oranienbaum/Narva

Kjære Venn.

Jeg har intet hørt fra H. S., så jeg får forsøke å huske noe.

Hvor «Pansernahkampfschule» hørte til, vet jeg ikke. Min Gew. Trupp kom dit sammen med et ditto fra et annet kp under ledelse av en annen norsk Ustuf., navn husker jeg ikke. I tillegg til oss var det noen få andre.

Første ankomstdag (må være 13/1 1944) ble vi vist en Panzerfaust, et nytt våpen som vår bataljon var den første som skulle få i Russland og i krigen forøvrig. Vi skulle viderelære bruken av denne. Vi lærte det ikke selv, for neste dag, 14/1, om morgenen fikk vi beskjed om at russerne var gått til angrep. Jeg går utfra at dere fikk utdelt Panzerfaust i det bataljonen ble satt inn til motstøt. Vi to bombekastertropper fikk beskjed om å komme oss tilbake til avdelingene hurtigst mulig. Instruktører og hele resten av «skolen» reiste vekk og vi stod igjen uten kjøretøyer og uten kart, uten å vite hvor vi og dere var. Vi (de to bombekastertroppene uten geværtropper) marsjerte hele dagen, retning vest-syd-vest (omtrent) for å finne en stab. Vi traff en-to-tre motorsykelordonnanser, som trodde vi gikk i riktig retning. Om kvelden kom vi til et av tsarens jaktlott, det ble nevnt Peterhof (mulig Petrowskaja), men jeg vet ikke om det er riktig. Vi to uscha'ene fikk foretrede for stabssjefen, en oberst; den mest velkledde offiser jeg har sett. «Kontoret» var en svær sal med blankpussede møbler osv., det var like flott som da tsaren var der. Obersten var usedvanlig forekommende og beklaget at generalen (i armekorps-staben) ikke kunne ta i mot oss da han måtte ha et par timer søvn. Obersten fortalte at den (1. bataljon) var i meget hård kamp og hadde gjort en ypperlig innsats (syd for Rapscha/o), men vi måtte være forberedt på å ha mistet mange kamerater. Vi ble lovet transport, og tidlig neste morgen ble vi kjørt til fronten og øyeblikkelig satt i stilling ved en skigard. Jeg hadde inntrykk at bataljonen hadde ventet på forsterkning fra «Lehrgangen», men vi 10-15 mann med bare håndvåpen var jo til liten hjelp. Vi kom forresten snart under ild fra Stalinorgel men pga. sneen ble ingen i nærheten av meg skadet. Herfra går tid, steder og alt i surr for meg.

Da vi trakk oss tilbake og samlet oss i en skog, var 1. btl. opphørt å eksistere, men Vogt samlet alle omstreifende soldater til «Kampfgruppe Vogt», ca. 200 mann fra alle våpenarter. Offiserene Vogt, Herf (?), Børresen¹, btl. legen og en O. st. f., dessuten 3-4 ûnterführere, hvorav jeg var den eneste fra 1. Kp. Vi dannet en ring for russerne kunne være i alle retninger. Jeg ble sendt om aften med en Spähtrupp for å undersøke at i den retning vi tenkte å bryte ut lå bare skau, bortsett fra en enslig russisk skarpskytter som ruslet 30-40 meter foran oss da vi gikk tilbake til mot ringen. Vi skjøt ikke for ikke å skade noen, men han ble skutt forfra fra ringen. Tidlig neste morgen startet «13 Dienstmarsche» (?), som vi som var med stadig snakket om senere. Først gikk Vogt med et lite SS-lag, så Børresen (?) med 5-10 skikjelker

¹ Hstuf. Per Børresen. Norsk lege. EK I.

med sårede. Ostuf., han skulle holde styr på de ikke SS-soldatene og skaffe avløsning til kjelkene. Jeg hadde resten av SS-folkene bakerst for å få med alle og spesielt passe på at våpen ikke ble kastet, og sikre bakover. Etter å ha passer en liten høyde ble vi beskytt (Mg) bakfra, men våre våpen skjøt så lynraskt tilbake (spesielt husker jeg Mg til Olav Herstad², Johan Halvorsen). Jeg selv fikk med meg Julius Salthammer og Leif Velde for å ta russerne i flanken, men russerne løp raskere enn oss og kom unna.

Marsjen gikk meget rask, og pga. den lange rekken hadde jeg inntrykk av at vi bakerst sprang hele veien. Det var på slutten mange som la seg ned og ikke ville mer (men ikke mine folk). Så mye sparking, jaging, slåing og truing med våpen har jeg aldri prestert. Siste 1-2 kilometer måtte jeg nesten bære en nordmann, han hadde selv tidligere samlet våpen som var kastet og var helt utslitt og nesten bevisstløs. Børresen (?) legen gjorde en mektig god jobb og måtte med pistol true mannskaper til å dra kjelkene. Slik kom vi fram til en landsby (muligens i nærheten av Witina (?)) som russerne angrep fra syd ? En hæravdeling (Lv. fra div. ?) skulle holde stillingen mens vi hvilte. Først våpenpuss, mat (ingen hadde spist eller hatt pause siden vi startet) og søvn. Etter ½ - 1 time på ryggen, alarm, oppstilling for utdeling av jernkors med rund hånd. Så beskjed om at avdl foran oss var rømt og vi øyeblikkelig i stilling. Herfra tilbake til Jamburg, marsj - stilling, marsj - stilling osv. Lite kamp, men noe.

Kartet fra Jamburg tror jeg er riktig. Vi gikk i stilling øst for byen, ved jernbanen. Jeg fikk en natt (i klart måneskinn) ordre til å besette en jernbanebolig for å melde fra når russerne kom. Fra stillingen vår var det en åpen slette på ca. 1 kilometer til en skogkant, og passert skogen skulle vi komme til en slette med dette huset. Langt før skogkanten ser jeg en fyrstikk flamme opp. Under dekke av Mg (Olav Herstad ?) gikk/krøp jeg frem alene med en mann (Christian Sundlo³ e.l. som var nokså fersk ?) som skulle holde forbindelse. I hele skogkanten gravde russerne skyttergraver. Hvis en eneste russer hadde sett vestover, hadde jeg og antakelig resten av laget vært ferdig. Vi gikk tilbake og meldte fra, men ble møtt med tvil, jeg ble spurt om jeg trodde på «Gespenster». Samme natt om morgenen ble en sterk støttropp under ledelse av en tysk Oscha. sendt fram. Troppen ble nesten tillintetgjort. Jeg har trodd at Helge Akselsen m. fl. falt der, men jeg tar vel feil. Vi var kraftig lusete men ble kvitt plagen (desinfisert) i Jamburg (eller Narva ?).

Høyden (merket II/23) tror jeg ble besatt av russerne uten kamp. Den avdeling som lå her trakk seg tilbake pga. feil eller misforstått ordre. Russerne spaserte rolig inn og kunne ta oss (ved merk. 1/23) og Jamburg i ryggen. Vogt tok høyden tilbake ved springmarsj på langs av høyden. Russerne la igjen endel våpen og falne, mens vi ikke (?) hadde tap. Dette ble ikke gjort av 3. bataljon, men nærmest (av) en ny «Kampfgruppe Vogt». De fleste nordmenn som var igjen (ikke jeg) var med på dette. Muligens var de fleste fra 3. bataljon ? For øvrig var vel vår oppgave å dekke de tyske tropper som gikk tilbake over broen. Da vi skulle tilbake begynte russerne å småskytte litt fra Jamburgsiden. Salthammer ble forøvrig truffet i foten, men vi fant en herreløs hest og transporterte han tilbake på den.

Veien Jamburg vestover var en strøm av soldater og flyktende sivile. Et deprimerende syn. Russiske fly angrep bakfra langs en rett strekning med maskingevær. Traff noen sivile. Dette var de eneste russiske fly jeg så i krigen, selv om vi før Jamburg, om natten, hadde hatt «Nahmaschine» hengende over oss. De ba oss komme over til dem.

² Olav Herstad. Uscha. Falt 6/12 1944.

³ Christian Sundlo. Ustuf (Tölz). Tatt til fange av sovj 16/10 1944. Hjem 1953.

Hendelsene ved Narva vet du vel det meste om, men det hendte lite, bortsett fra avlusing. Kanskje det bare var i Narva vi ble avluset og ikke i Jamburg, jeg husker ikke.

Til motangrepet ved Waiwara ble vi kjørt i lastebiler, og rundt langs kysten tror jeg. Motangrepet ved W. ble innledet med Stuka-angrep (3 eller flere). Kanskje de siste Stuka-angrep i krigen? Grunnen til de mange forfrysningene var våt, myraktig skogbunn, så vi måtte ligge helt stille om dagen i våre våte klær. Finn G. Halvorsen⁴ ble sterkt skadd i ansiktet, da hodet kom litt for høyt over bakken i dagslys. Avstand til russerne, hvor jeg lå, ca. 50 meter. Skarpskytning fra begge sider. Den siste panservognen som A. N. nevner, ble ikke tatt pga. mangel på Panzerfaust og håndgranater. Alt var oppbrukt. Inngangen til «lommen» lå under sterk sperreild fra artilleri da jeg gikk tilbake. En 1. hjelpsbrakke, (jeg ble jagd videre her), fikk en fulltreffer kort etter at jeg hadde passert. En masse sårede ble drept her.

Denne kladden skulle jeg ha forkortet og skrevet av på maskin, men det er blitt for meget. Så jeg rekker det ikke. Det er bare rablet ned til meg selv, men håper at også du forstår det, og kan ha litt nytte av det.

Håper at jeg snart kan bli så lei av selvangivelse og skjemaer, at jeg kan få en avslappingstur bort til dere.

Hils din kone

Hilsen Erling S. (sign.)

25/1-72

Telf. (033) 81662

⁴ Finn H. Halvorsen. DnL - Regiment N. Ek II. Hstuf.